

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Markus: Da sabbatten var forbi, købte Maria Magdalene og Maria, Jakobs mor, og Salome vellugtende salver for at gå ud og salve ham. Meget tidligt om morgenen den første dag i ugen kommer de til graven, da solen var stået op. Og de sagde til hinanden: »Hvem skal vi få til at vælte stenen fra indgangen til graven?« Men da de så derhen, opdagede de, at stenen var væltet fra. For den var meget stor. Og da de kom ind i graven, så de en ung mand i hvide klæder sidde i den højre side, og de blev forfærdede. Men han sagde til dem: »Vær ikke forfærdede! I søger efter Jesus fra Nazaret, den korsfæstede. Han er opstået, han er ikke her. Se, dér er stedet, hvor de lagde ham! Men gå hen og sig til hans disciple og til Peter, at han går i forvejen for jer til Galilæa. Dér skal I se ham, som han har sagt jer det.« Og de gik ud og flygtede fra graven, for de var rystede og ude af sig selv. Og de sagde ikke noget til nogen, for de var bange. Markusevangeliet 16,1-8

Hvad stiller vi op med døden? Det er påskens spørgsmål.

Den måske længe ventede død, der trods forberedelserne gnaver i hjertet og ikke vil lade os være i fred – eller den pludselige død, der brækker tilværelsen over i to?

Hvad gør vi med døden? I kristendommen er det korte svar: opstandelsen.

Opstandelsen er troen på, at der selv i dødens mørke kan vise sig en vej, vi aldrig havde tænkt os til.

Det er det, vi i dag fejrer med glæde og med håbefulde toner verden over!

Vi fejrer Jesu Kristi opstandelse fra de døde, den påskemorgen lidt uden for Jerusalem. Vi fejrer den opstandelse, vi bekender søndag efter søndag, og som altid lyder ved dåben og ved begravelsen.

Opstandelsen er det tunge skyts vi har at gøre godt med, når talen eller tanken falder på døden og på dens underskov af mørke og uforståelige kræfter. Vores egen død, vores kæres død. Livets skygge, som døden nu engang er. I dét mørke spørger ordene om opstandelsen som det, der udfordrer dødens magt:

Han er opstået, han er ikke her.

Sådan lyder ordene til de forfærdede kvinder fra den unge mand i hvide klæder, der sidder inde i graven og venter på kvinderne i gravens højre side. Læg mærke til hvor smukt det er, at den unge mand sidder i den højre side af graven.

Der kunne lige så godt have stået at kvinderne mødte ”et menneske inde i graven”, men

påskeberetningen er noget, vi skal se for os. Så selvfølgelig står der, at det er **en ung mand i hvide klæde [der sidder]** i den højre side.

Jeg har efterhånden læst de ord højt utallige gange til bisættelserne her i kirkerummet, og til begravelserne ude på kirkegården: **Han er opstået, han er ikke her.**

Det betyder ikke, at døden er forsvundet, desværre.

Døden er her i højeste grad, og den venter alt levende, men efter Jesu Kristi opstandelse er døden ikke længere et punktum for menneskets liv. Efter påsken er døden udfordret af et opstandelses-håb. Et håb om, at hverken den døde eller de efterladte er overladt til evig sorg og elendighed, men at der påskemorgen indtrådte noget, som skulle overstige døden i styrke. Kristus opstår ikke kun for sig selv, han opstår for os.

Det siges med et billede, at døden har mistet sin brod. Det gør dog ikke døden mindre virkelig. Men den mister sit monopol i sorgens land. Det eneste svar på døden er ikke længere døden, men livet i opstandelsens lys.

Det er selvfølgelig provokerende for forstanden, og selv de troende kan have vanskeligt ved at begribe omfanget af alt det, som opstandelsen må betyde. Så det må forklares; det ubegribelige må gøres begribeligt. Opstandelse er nemlig ikke bare et ord (der indimellem helt misforstået kaldes for genopstandelsen - Jesus opstår kun en enkelt gang så vidt vi er orienteret.) Men opstandelsen er ikke bare et ord. Opstandelsen er en bevægelse af håb i verden.

Den bevægelse af håb er der skrevet millioner af sider om; salmer, bekendelser, digte og religiøse traktater.

Mange har selvfølgelig også forsøgt at modbevise opstandelsen.

Var Jesu Kristi opstandelse mon fysisk? Eller var den åndelig?

Eller var opstandelsen i stedet et resultat af en tortureret oprørers komatøse søvn, der varede tre dage og som endte med, at rebellen på mystisk vis forcerede graven og luntede ud i morgenlyset?

Ingen har set opstandelsen, og det er der en grund til, så derfor vi må nøjes med at høre om.

Og så må de forskellige lejre fortsætte med at gætte på, hvad det var, der egentlig skete den morgen i Palæstina. Det er ikke så afgørende. Det afgørende er, at vi tror på den og vi har tillid til Gud.

Der er ting i tilværelsen, der først giver mening, når man tror på dem. Skal vi se freden før vi tør tro på den? Eller er det lige netop omvendt? Hvis ikke døden skal have det sidste ord, må vi ty til opstandelsen. Og opstandelsen viser sig på mange måder, ikke kun fysisk eller som symbolsk tale. En opstandelse fra de døde kan vise sig i ethvert menneskes liv.

Som det, vi aldrig troede ville ske. Det døde, der vækkes til live. En overlevende, der reddes ud fra murbrokkerne. En håndsækning, vi får fra et menneske efter at vi har gået rundt et helt liv i mistro. Det er opstandelsens budskab. En tro på, at døden og sorgen ikke skal have det sidste ord.

Den norske forfatter Carl Frode Tiller har sat ord på dette opstandelsehåb. I sin seneste bog *FLUGT* skriver Tiller helt eminent om døden og om forsoningen efter et ubærligt tab.

Det kan næppe være nogen tilfældighed, at *FLUGT* er udkommet på dansk lige op til påske. For bogen er i virkeligheden en påskeberetning om, hvordan to forældre gennemlever sorgen over tabet af deres tolvårige søn, Johannes. Det er en fortælling om opstandelse i et mørkt hav af sorg.

Johannes dør i en trafikulykke og efterlader forældrene på afgrundens rand, hvor de langsomt glider fra hinanden som ægtepar. Symbolsk nok hedder forældrene Elisabeth og Sakarias, ligesom Johannes Døberens forældre. Den Johannes døber, Jesus' fætter, der med sin lidelse og død var en forløber for Kristus – og for enhver troende.

Indtil trafikulykken har familien levet et liv med udfordringer: Sakarias er træt af, at den tidligere koncertpianist Elisabeth drikker for meget, Elisabeth er træt af at Sakarias arbejder for meget, og Sakarias forsøger at få sønnen Johannes til at blive en rigtig mande-mand, selvom Johannes er mere optaget af at udforske sine feminine sider i pinefuld hemmelighed.

Efter ulykken er Elisabeth og Sakarias fanget i en eksistentiel smerte, der er så dyb, at de enten må forsones med hinanden eller gå under hver for sig. Det er tit et vilkår hos den sørgende: enten finder jeg et svar jeg kan leve med - eller også går jeg til grunde. Elisabeth og Sakarias finder deres svar, efter de har besøgt Johannes' grav juleaften et halvt år efter hans død. Og her giver ordene om, at julen varer lige til påske en helt særlig mening. Her tager forældrene de første skridt mod den forsoning, der skal holde dem i live efter tabet. For den juleaften fornemmer Sakarias og Elisabet et åndeligt nærvær hen over julegudstjenesten i radioen:

Jeg forstår det virkelig ikke, sagde Sakarias da han kom ud i køkkenet bagefter, han stoppede op og stod og rystede på hovedet mens han så på mig. Hvad var det der skete, jeg forstår det ikke, sagde han, han ventede lidt, og så vendte han sig om, vippede lågen på brødboksen op, tog julebrødet ud og begyndte at skære det i skiver. Det var næsten som om han var her, sagde han.

Næsten? sagde jeg.

Hvad? sagde han og vendte sig om mod mig.

Næsten som om han var her? sagde jeg.

Han sagde ikke noget, han stod bare og så på mig.

I baggrunden talte præsten om ordet der blev et menneske.

Han var her jo, Sakarias, sagde jeg.

Han åbnede munden og skulle til at sige noget, men han stoppede sig selv.

Sakarias? Sagde jeg.

Han ventede lidt til.

Jeg forstår ikke hvad der skete, Elisabet. Men det har jo en naturlig forklaring, sagde han.

Han stod og så lidt på mig, og så vendte han sig om og skar videre.

Sakarias, sagde jeg.

Han vendte sig om mod mig igen. Jeg så på ham og sank en klump.

Han var her jo, sagde jeg. Ikke fysisk selvfølgelig. Men han var med os. På en eller anden måde, i en eller anden form. Jeg forstår lige så lidt af det der sker, som du gør, men han var sammen med os, og det ved du godt.

På næste side slutter bogen med de ord, der kunne være hele påskens og hele kristendommens slogan: *Han var her, han er her.*

Så poetisk står det skrevet i Carl Frode Tillers *FLUGT*. En bog, der mest af alt er en flugt ind i opstandelseshåbet, men ikke uden bump på vejen. I løbet af 24 kapitler, der hver tager udgangspunkt i Bachs *Das Wohltemperierte Klavier*, transponeres teksten og læserens sind fra toneart til toneart, fra det lyse præludium til de mørkeste egne af musikken.

Vi er vidne til en flugt fra sorgen og gravmørket og ud til det sted i morgenlyset, hvor ordene om den korsfæstede og opstandne Herre endelig lyder.

De ord, der lyder overalt i verden på denne morgen: *Han er sandelig opstanden!*

Og netop derfor kan vi sige: Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Far, Søn og Helligånd, du, som var, er og bliver en sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed. Amen